

Suport pentru producătorii de fructe și legume și analiza sectorului

Автор(и): Добринка Павлова, директор на Дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“

Дата: 26.02.2016 Брой: 2/2016

În Bulgaria, condițiile naturale, climatice și de sol favorabile determină marea diversitate a culturilor agricole cultivate. Țara noastră este renumită pentru tradițiile sale în producția de fructe și legume cu gust și aromă de neuitat, precum și pentru producția de înaltă calitate și abundentă obținută din acestea.

Producția de fructe

Suprafețele cu livezi și culturi de fructe moi din țara noastră acoperă aproximativ 47.000 ha*. Plantațiile tinere care nu au intrat încă în rod reprezintă 12.000 ha. Țara **produce** în medie 169.000 de tone de fructe de specii pomicele. Următoarele au ponderea relativă cea mai mare din producția totală de fructe de specii pomicele:

- mere – 54.502 tone – 32,0%;
- cireșe dulci – 33.294 tone – 20,0%;
- piersici și nectarini – 30.483 tone – 18,0%;
- prune și prune mirabelle – 24.640 tone – 15,0%;
- căpșuni și zmeură – 8.771 tone – 5,0%;
- struguri de masă – 7.079 tone – 4,0%.

Din fructele produse, 65,0% sunt direcționate către rețeaua comercială, 27,0% către industria de prelucrare, iar 4,0% sunt pentru consum propriu.

Annual, aproximativ 78.000 de tone de fructe proaspete sunt prelucrate, cantitățile prelucrate înregistrând o creștere față de anii anteriori.

Cireșele dulci, merele, piersicile și prunele au ponderea cea mai mare dintre fructele prelucrate.

Producția de produse finite din fructe prelucrate se ridică la 63.000 de tone. Ponderea produselor prelucrate este următoarea:

- 14,0% – concentrați și sucuri de fructe;
- 37,0% – produse conservate (inclusiv gemuri și compoturi);
- 17,0% – fructe congelate.

Aceste trei produse principale reprezintă 68,0% din produsele din fructe fabricate.

Producția de struguri

Suprafața totală plantată cu vii în Bulgaria este de 63.000 ha, inclusiv 53.000 ha de suprafețe viticole în ferme, dintre care 32.000 ha sunt recoltate.

Strugurii prelucrați pentru producția de vin și must de struguri, declarați de producătorii de vin înregistrați la Agenția Executivă pentru Viticultură și Vinificație, se ridică la 104.000 de tone.

Conform datelor provizorii pentru 2015, culturile pomicole înregistrează o creștere atât a suprafeței recoltate, cât și a producției, cu excepția merelor și a vișinelor, pentru care se raportează o ușoară scădere.

Suprafețele cu plantații nou înființate și tinere care nu au intrat încă în rod prezintă o tendință pozitivă în ultimii ani.

Se raportează un randament mediu mai scăzut pentru aproape toate culturile pomicole în ultimul an comparativ cu cel anterior, din cauza condițiilor climatice nefavorabile.

Producția de legume

Suprafețele utilizate pentru producția de legume în exploatațiile agricole se ridică la aproximativ 34.000 ha, dintre care 33.000 ha sunt suprafețe în câmp deschis și 900 ha sunt suprafețe în sere.

Cele mai semnificative culturi din punct de vedere al producției naționale sunt roșiile, castraveții, ardeii, cartofii, pepenii verzi, varza și vinetele.

Producția totală **de legume** din suprafețele în câmp deschis și sere este de 520.000 de tone.

Următoarele au ponderea cea mai mare din producția totală:

- cartofi – 132.561 tone – 26,0%;
- roșii – 120.489 tone – 23,0%;
- castraveți (total) – 51.297 tone – 10,0%;
- ardei – 49.909 tone – 10,0%;
- varză – 42.347 tone – 8,0%.

Producția de *legume doar din suprafețele în câmp deschis* este de 427.000 de tone, reprezentând 82% din producția totală.

Producția de *legume din suprafețele în sere* este de 93.000 de tone, reprezentând 18% din producția totală.

Producția de ciuperci cultivate este de 2.200 de tone.

Următoarele culturi au ponderea relativă cea mai mare a producției din sere – castraveții, roșiile, salata verde și salata de frunze, și ardeii.

În ultimii ani, se observă o tendință de creștere a cantităților de produse obținute din suprafețele în sere (în principal castraveți, salată verde și salată de frunze).

Producția în sere permite planificarea randamentului atunci când se aplică și se respectă tehnologii adecvate de cultivare a legumelor. Acest tip de producție asigură stabilitatea cantităților de legume produse, precum și aprovizionarea acestora pe tot parcursul anului către piață sau pentru export.

Randamentul mediu mai ridicat al unora dintre principalele culturi legumicole este rezultatul aplicării unor tehnologii de cultivare adecvate și al utilizării de către producătorii agricoli a semințelor de înaltă calitate, certificate.

Din legumele produse și destinate rețelei comerciale, 69,0% sunt comercializate proaspete. Legumele livrate pentru prelucrare industrială la întreprinderi reprezintă 18%, iar cele pentru consum propriu – 13,0%.

Prelucrarea legumelor proaspete reprezintă în medie 17–19,0% din producția totală de legume din țară, sau aproximativ 88.000–97.000 de tone. Roșiile au ponderea cea mai mare în prelucrarea legumelor (din cantitatea totală de legume pentru prelucrare) cu 42,0%, urmate de ardei – 20,0%; vinetele, mazărea și castraveții murăți – în total 12,0%. Ponderea tuturor celorlalte culturi legumicole pentru prelucrare este de 26,0%.

Conform datelor provizorii pentru 2015, majoritatea principalelor culturi legumicole, cum ar fi roșiile, cartofii, pepenele galben și pepenele verde, înregistrează o producție mai mică comparativ cu aceeași perioadă a anului 2014. Scăderea este cuprinsă între 8% și 24%, cea mai pronunțată fiind la pepenele verde. Pe de altă parte, producția de ardei este cu 17,4% peste nivelul de acum un an.

Comparativ cu anul anterior, în această etapă se raportează un randament mediu mai scăzut pentru roșii, pepene verde și pepene galben, și un randament mediu mai ridicat pentru cartofi și ardei.

Sprijinul cu fonduri europene și fonduri din bugetul de stat

Producătorii de fructe și legume (producție în câmp deschis și în sere) sunt sprijiniți în perioada de programare actuală în **trei moduri**:

- cu fonduri din fondurile europene;
- în cadrul unor măsuri ale Programului de Dezvoltare Rurală (tot fonduri europene);
- cu fonduri din bugetul de stat.

I. Primul mod de sprijin este cu fonduri din plățile directe (fonduri europene) prin următoarele scheme:

- Schema Unică de Plată pe Suprafață (SUPS) – rată indicativă 162,00 BGN/ha pentru 2015;
- Schema de sprijin cuplat pentru fructe (rată indicativă 1.662,00 BGN/ha pentru 2015);
- Schema de sprijin cuplat pentru legume (producție în câmp deschis) – (rată indicativă 2.071,00 BGN/ha pentru 2015);
- Schema de sprijin cuplat pentru legume – producție în sere (rată indicativă 8.814 BGN/ha pentru 2015);
- Schema de plată redistributivă (rată indicativă 148,60 BGN/ha pentru 2015);
- Schema de plată pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu – plăți directe verzi (rată indicativă 125,70 BGN/ha pentru 2015);
- Schema pentru tinerii fermieri (rată indicativă 40,50 BGN/ha pentru 2015).

Bugetele separate garantate pentru schemele de sprijin direct cuplat pentru fructe și legume vor fi în plus față de schemele principale de plată directă – Schema Unică de Plată pe Suprafață și plățile directe verzi.

În cadrul plăților directe, Bulgaria a notificat Comisiei Europene implementarea a **trei scheme** de sprijin cuplat pentru producătorii de fructe și legume pentru perioada 2015–2020, după cum

urmează:

1. Schema de sprijin cuplat pentru fructe – sunt eligibili pentru sprijin fermierii cu suprafețe eligibile de cel puțin 0,5 ha (împreună sau separat) din următoarele specii: mere, pere, caise și caise (soiuri locale), piersici și nectarini, prune (*Prunus domestica*), cireșe dulci, vișine, nuci, struguri de masă, căpșuni și zmeură. Bugetul pentru 2015 în cadrul acestei scheme se ridică la 20.024.464 EUR, iar nivelul așteptat al sprijinului este de aproximativ 507 EUR/ha.

2. Schema de sprijin cuplat pentru legume – sunt eligibili pentru sprijin fermierii cu suprafețe eligibile de cel puțin 0,5 ha (împreună sau separat) din următoarele legume – producție în câmp deschis: roșii, ardei, castraveți, castraveți murăți, varză, ceapă – uscată, vinete, morcovi, mazăre verde – proaspătă, fasole verde – proaspătă, usturoi – uscat, cartofi, pepeni verzi, pepeni galbeni și dovleci. Bugetul pentru 2015 în cadrul acestei scheme se ridică la 17.861.580 EUR, iar nivelul așteptat al sprijinului este de aproximativ 470 EUR/ha.

3. Schema de sprijin cuplat pentru legume din sere – sunt eligibili pentru sprijin fermierii cu suprafețe eligibile de cel puțin 0,5 ha (împreună sau separat) din următoarele legume (producție în sere): roșii, ardei și castraveți. Bugetul pentru 2015 în cadrul acestei scheme se ridică la 2.650.000 EUR, iar nivelul așteptat al sprijinului este de aproximativ 2.500 EUR/ha.

Având în vedere dimensiunea relativ mai mică a exploatațiilor din sector, producătorii de fructe și legume beneficiază și de introducerea plății redistributive sub formă de majorare pentru primele 30 ha pentru toate exploatațiile (lansată în 2014), precum și de schema fermierilor mici, care oferă o plată de la 500 EUR la 1.250 EUR pe exploatare (intrarea voluntară în schemă doar în 2015).

II. Al doilea mod de sprijin este prin finanțare în cadrul unor măsuri ale **Programului de Dezvoltare Rurală 2014–2020**. Sectorul "Fructe și legume" va fi o prioritate pentru sprijin în cadrul Programului prin stabilirea criteriilor de evaluare a proiectelor și a sesizărilor ținute. Producătorii de fructe și legume pot aplica cu proiecte în cadrul următoarelor măsuri ale PDR 2014–2020 (fonduri europene):

Măsura 4 – Investiții în active corporale;

- Sub-măsura 4.1. Investiții în exploatații agricole;
- Sub-măsura 4.2. Investiții în prelucrare/comercializarea produselor agricole;
- Sub-măsura 6.1. Ajutor de început pentru tinerii fermieri în cadrul Măsurii 6 "Dezvoltarea fermelor și afacerilor";
- **Măsura 9** – Înființarea grupurilor și organizațiilor de producători;
- **Măsura 10** – Agro-mediul-climă;
- **Măsura 11** – Agricultură ecologică.

III. Al treilea mod este sprijinul cu **fonduri din bugetul de stat** prin scheme de ajutor de stat:

- Ajutor de stat pentru investiții în exploatații agricole prin scutire de impozit pe profit